

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **B.**, zastúpeného predsedom spoločenstva Mgr. J. C., bývajúcim v P., proti žalovanému **U.**, o **zrušenie spoločenstva a jeho likvidáciu**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 5 C 62/2009, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. septembra 2010 sp. zn. 6 Co 302/2010 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Žiline označeným uznesením potvrdil uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín z 30. júna 2010 č. k. 5 C 62/2009-232, ktorým súd prvého stupňa podľa § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p. zastavil konanie vo veci s odôvodnením, že žalobca - B. - nemá právnu subjektivitu, preto nemá ani spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania (§ 19 O.s.p.), pričom sa jedná o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Potvrdenie prvostupňového uznesenia odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa vychádzajúcimi z toho, že žalobca bol spoločenstvom založeným podľa § 40 zákona č. 187/1993 Z. z., evidovaným obecným úradom podľa sídla spoločenstva, no toto nemalo právnu subjektivitu a svojim charakterom sa podobalo dnes existujúcim spoločenstvám bez právnej subjektivity zriadeným podľa § 10 zákona č. 181/1995 Z. z. Zároveň rozhodol, že žalovanému sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu ako aj uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Dovolanie odôvodnil tým, že súdy vychádzali pri svojom rozhodovaní z nesprávnej premisy, že spolok B. už zanikol. Poukázal tiež na postup správnych orgánov v danej veci ohľadne registrácie spoločenstva.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas subjekt vystupujúci v základnom konaní ako žalobca, t.j. účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolateľ napadol potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky žiadneho z vyššie citovaných uznesení, preto jeho prípustnosť podľa § 239 O.s.p. neprichádza do úvahy.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však dovolacím súdom nebola v konaní zistená. Dovolací súd nezistil ani podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia, spočívajúca v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom, by mohla byť daná aj v prípade rozhodnutia súdu o zastavení konania, ak by pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky.

V preskúmvanej veci došlo k zastaveniu konania súdom prvého stupňa pre prekážku konania spočívajúci v nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania na strane subjektu, ktorý sa v konaní označil za žalobcu a ktorý nie je fyzickou osobou.

Podľa § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania, pre ktorý treba konanie zastaviť (§ 104 ods. 1 veta prvá O.s.p.). Ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania totiž nemôže v občianskom súdnom konaní vstúpiť do procesných vzťahov, pretože tu chýba jeden zo subjektov procesnoprávneho vzťahu a to spôsobilá strana sporu.

Spôsobilosť byť účastníkom konania majú v zmysle § 19 O.s.p. aj právnické osoby. Za právnickú osobu treba v zásade považovať subjekt, ktorý nie je fyzickou osobou a zákon jej priznáva spôsobilosť vystupovať v právnych vzťahoch vlastným menom.

V predmetnej veci bolo za žalobcu označené pozemkové spoločenstvo založené podľa § 40 zákona č. 330/1991 Zb. v znení do 31.8.1995 ako združenie osôb, ktoré sa združili

predovšetkým za účelom spoločného hospodárenia na poľnohospodárskej alebo lesnej pôde. Právny názor prvostupňového i odvolacieho súdu, podľa ktorého takéto spoločenstvo nebolo právnickou osobou ale spoločenstvom bez právnej subjektivity, považuje dovolací súd za správny. Pritom sa stotožňuje aj s odôvodnením tohto právneho záveru v rozhodnutí súdu prvého stupňa v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu a v podrobnostiach na toto odôvodnenie poukazuje. Vychádzajúc z obsahu spisu zodpovedá zisteným skutočnostiam aj záver oboch súdov, že v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa už bolo s konečnou platnosťou rozhodnuté o preregistrácii žalobcu (do registra pozemkových spoločenstiev s právnou subjektivitou bol zapísaný žalovaný), takže žalobca prestal existovať aj ako spoločenstvo bez právnej subjektivity. Rozhodnutím o zastavení konania z dôvodu nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania na strane označeného žalobcu preto nebola tomuto subjektu (a ako neexistujúcemu právnemu subjektu ani nemohla byť) odňatá možnosť konať pred súdom.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako neprípustné odmietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalovanému v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že v zmysle § 243c O.s.p. i v dovolacom konaní dovolací súd skúma existenciu podmienok konania, a teda aj podmienku spôsobilosti byť účastníkom dovolacieho konania. Postup podľa § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p. však v dovolacom konaní neprichádza do úvahy, ak nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania mal nastať už v základnom konaní. V zmysle § 240 ods. 1 O.s.p. treba za účastníka oprávneného podať dovolanie považovať každý subjekt, ktorý bol označený za účastníka či už ako žalobca alebo žalovaný v základnom konaní, resp. ktorý v konaní vystupoval ako účastník, a to bez ohľadu na to, či spĺňa podmienku spôsobilosti byť účastníkom konania. Inak by totiž dovolací súd vadu základného konania vyplývajúcu z ustanovenia § 237 písm. b/ O.s.p (nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania) prakticky nemohol preskúmať.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2011

JUDr. Rudolf Č i r ě, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová